

KULTTUURI JA SOSIALISMI

On olemassa eräitä pintapuolisia sosialisteja, jotka väittävät, ettei sivistyksellä ja sosialisminilla ole mitään merkitystä, vaan on ainoastaan sivistys luokkatieteelle proletariaalle tarpeeton käsite. Nykyajan "korkealle kehittyneet" porvarillinen kulttuuri on kyllä niin rappeutunut, että se helposti johtaa edellämainittuun ajatustapaan kulttuurin tarpeettomuudesta. Ranskalaisen vallustusfilosofin Jean Jacques Rousseauin ihannoima täydellinen luonnontilakin olisi kymmenen kertaa parempi nykyistä laborantia ja sisäistä kokonaisuutta määrittävä porvarillista kulttuuria, johon kapitalismi on joka suunnalla merkittävä. Onhan nykyisin kaikki lyönyt oman lähimmäistään ikänsä sivistyksen ja korkeamman henkisen viljelyksen ilmenemismuodot, kuten taiteet, tieteet ja tekniikka, alistettu tukemaan ja henkisesti ja aineellisesti auktoriteettiaan vahvistamaan kapitalistista, taloudelliseen riistoon ja yhteiskunnalliseen vääryyteen perustava järjestelmä, toisin sanoen aikamme henkinen elämä kaikkein ilmauksineen on henkisesti prostituutunut. Nykyaikainen kirjallisuus on tarkoitettu tyydyttämään ylitäydellisyydessä proletariaatin ankaran työn tuloksilla mässäilyä ylläluokan, yhteiskunnan johtajien turmeluttua makua ja niiden sniveristen jalorotuisien kantakirjaan merkittyjen kielteellään työllisyyttä. Sama pitää paikkansa taiteessa ja muissa henkisen elämän porvarillisiin asettamattomissa.

— Nykyajan porvarillinen kulttuuri on kokonaisuutensa määrittänyt; ulkoiset vain ovat kiiltäviä silmälaseja ja niidenkin saunoista ja halkeamista pursua miltä esin yhtenä virtana. Kapitalistisen riistojärjestelmän mukana hahmottuu myös porvarillinen kulttuuri, jonka saavutukset proletariaatin on kyettävä omistamaan luodessaan uuden proletariaanin kulttuuri, joka perustuu laajojen luokkatieteiden työeläinjoukkojen henkiseen ja moraaliseen kehittyneisyyteen. Porvarillisen idealismin ei nykyajan kulttuurin määrittäjä voita tulla missään tapauksessa; sellaisen yrittäminen porvarillisten moralisaattoreiden taholta on Don Quixoten taistelua tuulimyllyjä vastaan, sillä henkisen elämän uudistamiselle tarvitaan aineellista yleistä hyvinvointia ja tätä edellytystä ei kapitalistisessa järjestelmässä voida hankkia kapitalistien rautaisen pakkolakiensa sotlessa sitä vastaan.

Sosialismi ja sivistys kuuluvat olennaisesti yhteen, sillä onhan sosialismin tarkoitus aatteena nusia ihmisen henkinen elämä, ja sosialismin päämäärä, uuden paremman, ihmisyyden ja oikeuden yleiselle perustalle pohjautuvan yhteiskuntajärjestelmän luominen ja kapitalistisen taloudellisen riiston sekä proletariaatin henkisen hohuunalaisuustilan lopettaminen jo sinänsä asettaa luokkatieteille työllisille korkeita sivistysvaatimuksia, sillä vaikka porvarillisissa paheissa rypevä, henkisesti velto köyhälistö onnistutkin saavuttamaan vallan käsissään, ei se kykeneisi sitä säilyttämään. Porvarillista rahaa ja asevoimaa vastaan on proletariaatilla asettavana ainoastaan henkinen etevämyys, joka kumminkin lopulta porvarillisen yhteiskunnan kohtalon ratkaisee. Samoin kuin kapitalistinen tuotantomuoto kehittyessään luo porvarillinen kulttuurin rappeutuessaan edellytyksiä sosialismin toteuttamiselle.

Erikoisesti porvarillisen kulttuurin rappeutumisilmiöstä pistää silmään nykyajalla se tavaton raakaus ja epämielisyys, joka kulovalkean tavoin on levinnyt kaikkiin porvarillisiin piireihin, jossa nykyajan kulttuurin varsinainen ylläpitäjä, porvarillinen Intelligenssi on esimerkiksi antajana ja jota eivät porvarilliset moraalit ja sivistyskäsitteet kykene viihentämään hillitsemään ja ehkäisemään päinvastoin. Ja tämä raakauden alaston paljastaminen on porvarillisen lakikirjan ja porvariston "sivistyneen" moraallisuuteen, jonka voi sanoa merkitsevän jotenkin samaa kuin ylläluokan keskuudessa kaikkien salonkellonien ja -daunien sanelema naurettava "yleinen mielipide", mukaan ankarat rikokset ja rikittömään porvarilliseen kulttuuri useimmissa tapauksissa asettaa ulomman etuvartiensa, vankilaa.

Nykyajan porvarillinen kulttuuri kamoo "liikaa" henkistä suurmuuta, sosialismiä, jota sen tomiusten kuorien puhdistajat julkevat sanoa alhaisen "roskavien", "eläkansan" henkiseksi innostajaksi. — Kapitalistinen järjestelmä on saliras ja näkee liitoksissaan, jonka vuoksi sen

kannattajat, etuoikeutetut kansankorrokset, koettavat kaikkiin rahain avulla käytettävissä oleviin keinoihin pittää kansaa pimeydessä, estää sitä omaksumasta suurempia sisäisiä henkisiä arvoja. Tämän lopullisesti epäonnistumaan tuomittu tehtävä on uunestykseksi on tarpeen vaatiessa paljuttava kansa seurauksista väältämättä niin alas kuin mahdollista. Porvarillinen kulttuuri on yksi niistä välikappaleista.

Sosialismi talitoo saattaa sivistyksen koko kansan omaisuudeksi sen sijaan, kun se kapitalistisessa yhteiskunnassa on harvaston etuoikeutena sosialistinen proletariaatti myöskin ymmärtää sivistyksen tärkeyden, siksi se, ja ennenkaikkea sosialistisesti ajatteleva proletariaatin nuorisosa, joka kapitalistisen järjestelmän vallitessa pyrkii henkiseen ylemmyyteen porvaristoon verraten. Proletariaanin kulttuuri on tavallaan kaikkien entisten arvojen uudesti arvioimista ja kulttuurielämän sosialisoinnista; siksi sillä onkin niin paha maie porvariston keskuudessa. — Proletariaanin kulttuurin avulla köyhälistö pyrkii huomaan ihmiskunnalle, joka kapitalistiseen pakkolaitaan puettuna on estetty innoitellisesti kehittymästä, onnellisemman oloitaan, jossa veljeyden, vapauden ja tasa-arvoisuuden oikeuden ja

ihmisyyden aatteet voivat henkisesti ja materiaalisesti toteutua.

Proletariaatti ainoastaan voi rakentaa todellisen kulttuurin, jota ei rullalla osteta, vaan jonka vapaassa maaperässä ihmisen luova voima voi kasvaa ja vapaasti kehittyä. Porvarillisessa yhteiskunnassa ei ole kulttuuria sen sanan varsinaisessa merkityksessä. Nykyajan sivistys on ainoastaan luokkakulttuuria. Vapauttaessaan yhteiskunnan taloudellisesti alaila kapitalismin kiroista, repii proletariaatti samalla myöskin sen kulttuurin riittämättä salpaavan kapitalistisen pakkolaita, jonka kapitalistisen järjestelmän aikana kirjaimellisesti pakollista kulttuurin kutuunaisen tavoin myymään itsensä pääomalle.

Sosialismin ja kulttuurin yhteistoiminnalla muutetaan kapitalistisen järjestelmän sosialistiseksi työväenluokan hoidellessa tämän kehitystyössä valtakirjain perästä. Meidän pyrkimyksenne päämäärä ei sinukaan ole kulttuurin hävittäminen, vaan päinvastoin sen kohottaminen siitä laosta, johon porvaristo sen on painanut ja toinen osa päämäärämme on sivistysaarteiden saattaminen kansan omaisuudeksi ja luokkaleiman poistaminen kulttuurista.

(Nuori Työ.)

ERÄS MUISTEEMA PIETARISTA

LOKAKUUN 20 P:LTÄ
VUONNA 1919.

— Kuulitko?
— Kuu—lu. Mistä ammutaan?
— Se on varmaankin Pietari!—Pavalla ilmoituksesta.

Samassa välillä huone taas ihan valkoiseksi, kuului ukkosen jyrrästä kuuluttava jymähdyks, joka sai kuusikerroksisen kiviäalon vavahtelevaan. Jymähdystä seuraa aina parin minuutin välilajin jälkeen välinvälähdyks ja taas uusi jymähdyks, jonka maingit tuntuivat aivan sängyissäni.

Emme puhu mitään, sillä outo "iikei" tunne valttaa mielen siitä, kuinka on pählyttävä tämä yksi proletariaanin suuren vallankumouksen historiallisista hetkistä.

Vihdoin lausuu toverini: "Nyt on vihollinen varmaankin kovin lähellä." Onkohan jo kaupungissa?"

Myöskin sen mahdolliseksi. Puokeudumme kireesti ja riennämme kadulle ottamaan selvää tilanteesta. Ulkona on vielä pihkosen pimeä, sillä onhan kello vasta neljä aamulla. Kadulle tultuamme huomamme että Pimaisen Pietarin vallankumouksellisen proletariaatti on tänä aamuna noussut tavallista aikaisemmin. Vapainaista katuyleistä ei tosin ole liikkeitä, vaan auto- ja raitiotie liikenne on toiminnassa, — tosin jokapäiväiselle elämälle vierassa tehtävissä.

Sillä menee Uudenkyllän asemalle päin pitkä jono tavararaitiotievaunuja, joihin on sijoitettu tykkejä, kuularuukuja ja ammuksia. Samalla tulee Udestakylästä toinen jono vaunuja, jotka ovat menossa keskikaupunkia kohden hiekalla lastattuna. Tykkien ja kuularuukujen merkityksen ymmärrämme, vaan hiekkä — mitä sillä tehdään?

Ase- ja ampuatarvevammat hillalteen liukuivat eteenpäin vakava kasvoisten nuorten sotilaitten seuraamina. Autot lentävät hirtteillä vaubdilla edestakaisin.

Sotilailta emme tahdo kysyä mitään tilanteesta, sillä he varmaankin eivät tulisi kysymykseemme vastaamaan. Sen sijaan kysymme portit-

vahdilta ja saamme tietää häneiltä, että tykin ään, joka vavahteleekin jalkainme alla, kuuluu Nevalta "Sevastopol"-nimisestä laivasta, joka ampuu kahdeksan virstaa kaukuisesta ulomana olevaa vihollista. Palaamme sisälle odottamaan uuden kohtalokkaan päivän valkenemista.

Kello kahdeksan aikaan aamulla lähdän taas ulos katsomaan miltä katopunkki näyttää. Tyhjäntoimittajat eivät tavallisestikään ole niin alkaisin kadulla, vaan tänään niillä niukky entistä vähemmän. Sensijaan kadulla on uusi tavallisuudesta poikkeava vilkas liike. Siinä menee jättimäisen suuria autoja kivaareilla lastattuna, siinä taas pitkä hiekkakajuna, siinä noin sataviesikymmentä nuorta työllänsästä hyvin järjestetyissä rivissä. Kaikkilla heillä on punainen päävaate hatun tapanaan päällä, solmittu ja lapio olkapäällä. Joukkueen edellä kulkee nuori punasotilaspäällikkö kaksi repasta naista rinnallaan kantaen punaista lippua, johon on piirretty: "Me voitamme sorrettujen sodan." Koko maailman sortajia vastaan."

Kumahdellen kajahtelee marssin tahdikka kulkun. Kirkkaina soivat säveleet raikkaassa aamullmassa.

"Voimakkaat käsin me kaamme sorron ja sortajat vaan. Lippumme punaisen saamme voittoisana hulummeaan."

Tätä naisjoukkuetta seuraa toinen, kolmas; neljännessä joukossa on naisia ja miehiä. Kaikki he ovat varustetut mikä minkilaisilla työaseilla. Niiden järeistä tulee pitkä jono hevosia, jolla on kuormana tykkejä, saksikkejä, piikkilankaa y. m.

Koko kaupungissa ei ole yhtään toria, jossa ei olisi mitään moninaisempaa toimintaa ja varustelua. Etenkin sotilasharjoitukset täyttävät torit. Siinä on vanhaa ja nuorta. Kirjavit työnnätyshakkamat päällinsä. Tuhannet kymmenet, jopa sadattuhannet

proletariaatit ovat jättäneet tehtävänsä koneet seisomaan ja lähenevät kadulle, ollakseen joka minuutti valvomaan puolistamaan sydämyverellään proletariaanin vallankumouksen voittoa. Nämä sadattuhannet proletariaatit olivat vanoneet, että valkoisten riistijävallan saastaiset saappaat eivät koskaan voitajana tule lämpäisemään Venäjän vallankumouksen sydäntä, punaista Pietaria.

Ei ole tänä päivänä elämä kadulla entisenlaista, tarkoituksettomalta näyttävillä edes takaisin kulkevista, vaan kaikkialla näemme kuumeista työtä. Muutamassa tunnissa — puolessa päivässä — on koko kaupunki muuttunut kuin talkasavaan voimasta hyvinvarustetuksi sotarintamaksi. Nevan siltöjen päissä olevat kiviälatat ovat kaikki pelteyt hiekkasäkeillä, huomattavimmat katujen kulmat varustetut kuularuukuksilla, jokaisessa puistossa juoksuautoja ja piikkilankaestiverkoilla on koko kaupunki katkaisu.

Ei voi mitään ilmeästä huikeasta "mitenkä tämä on mahdollista", vaikka näkikin omni silmin nuoren ihmeittäkeväin vallankumouksenkärin luomistysäänä. Suuri, ihmeellinen tunne valttaa sielun. Ihminen muotaa yksilöllisyytensä ja huomaamattoman sulaa tähän suureen, yhteiseen joukkovoimaan, sen yhdeksi jäseneksi, joka tekee heikon yksilön voimakkaaksi.

Nyt ymmärrään yölliset sekä aamuilliset hiekkajunat ja sen, että niillä ei ollut kivaareja, vaan laplot.

Juuri kuin kaupunki on saatu "valmiiksi", niin rintamalta saapuu sanoma "vihollisen rintama on murrettu ja se perähtänyt hurjassa sekamelskassa." Työ- ja sotilajoukko-osastoissa otetaan tämä tieto vastaan laulamalla Kansainvälinen paljaste-tuin päin.

Vavahdan tällöin yksi ja toinen kiviä vääriin tai lapion varteen puristettu käsi — joku nainen pyyhkiäisee sana poskelle vierähtäneen kynneen. Suu-